

МЕТОДИКА ОЦІНКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 518

Ісаєва К.С., студентка 4 курсу
Факультету менеджменту та маркетингу
ХНЕУ ім. С.Кузнеця

Розвиток підприємницької діяльності в сучасних соціально-економічних умовах є важливим завданням, оскільки від ефективності розвитку підприємництва залежить рівень розвитку економіки країни.

З історії економічної думки відомо, що значний внесок у теорію підприємництва внесли такі вчені як Р. Кантільон (1660-1734р.), Ж.Б. Сей (1767-1832р.), І. Й. Шумпетер (1883-1950р.) [1].

Англієць Р. Кантільон був першим, хто звернув увагу на підприємництво як явище нового часу, яка прийшла феодальне середньовіччя. Він писав, що на додаток до землевласникам і найманцям різного роду з'явився новий прошарок людей, які на свій страх і ризик спрямовуються до ринкового обміну з метою отримання прибутку. Цих людей Кантільон назвав підприємцями [2].

Через 100 років Ж. Б. Сей створив вже певну концепцію про підприємництво. В основі його концепції підприємництва лежала теорія трьох факторів виробництва (земля, праця, капітал). Сей вважав, що всі ці фактори беруть участь у створенні вартості товару. Визначення Сея застосовано до будь-яких форм підприємницької діяльності: торгівлі, виробництва, банківської справи [6].

Найбільш плідним напрямком у вивченні підприємництва є концепція Й. Шумпетера – австрійського економіста, з 1932 р. – Професора Гарвардського університету. Він пов'язав підприємництво з нововведеннями, і в цьому сенсі вважається основоположником теорії підприємництва. Основні ідеї його концепції зводяться до наступного. Рушійною силою економічного розвитку є підприємець. Це власник капіталу, що володіє інтуїцією, ініціативою і готовністю до ризику [1].

В даний час найбільш підходящою концепцією оцінки ефективності підприємницької діяльності є система збалансованих показників, яка

відображає стратегічну спрямованість аналізу ефективності підприємництва [2].

Методика оцінки ефективності підприємницької діяльності заснована на наступних показниках [3].

Для оцінки технологічної ефективності:

Землеотдача, грн:

$$Зот = ВП/Сз \quad (1)$$

де ВП – вартісна валова продукція;

Сз – вартість ресурсів.

Землеємкість:

$$Зем = Сз / ВП \quad (2)$$

де Сз – вартість земельних ресурсів;

ВП – вартісна валова продукція.

Фондовіддача, грн:

$$\Phi = \frac{В}{Осн.З} \quad (3)$$

де В– виручка;

Осн. З – основні засоби.

Мінаков виділяє такі методики оцінки підприємницької діяльності:

В одній з методик головним показником інфраструктури зроблена ефективність, як відношення результату, який був досягнутий за рахунок оцінюваної інфраструктури, до витрат суспільної праці на отримання даних результатів. Загальна оцінка ефективності складається з

приватних оцінок конкретних складових ефективності помножених на їх ваги, які виступають в ролі оцінки значущості тієї чи іншої складової ефективності [5].

Ще одна методика оцінки ефективності інфраструктури підприємництва пропонує визначати ефективність інфраструктури підприємницької діяльності в залежності від підприємницької активності і ефективності інституційної інфраструктури. Автор пише [2], що інституційна інфраструктура – це підсистема підприємницької інфраструктури, яка включає в себе елементи, що відносяться до політичних, соціальних, формальним і неформальним правилам і нормам. Ця інфраструктура забезпечує «правила гри» для суб'єктів господарювання. У методиці робиться припущення, що при незначній підприємницької активності, щоб ефективність інфраструктури підприємницької діяльності залишалася досить високою, необхідно збільшувати рівень розвитку інституційної інфраструктури. У протилежній ситуації, коли рівень підприємницької активності досить високий, високий рівень інституційної інфраструктури менш необхідний для підтримки достатньої ефективності інфраструктури підприємництва [5].

Мінаков пропонує ще одну методику інфраструктурного забезпечення підприємницької діяльності, де акцентується увага на залежності кількості підприємств в регіоні від забезпеченості працівниками вищої кваліфікації. На основі статистичних досліджень і кореляційного аналізу можна визначити, що для малих підприємств закономірно збільшення числа їх кількості з ростом числа працівників вищої кваліфікації в регіоні. Фактор числа робочих вищої кваліфікації можна виділити з усіх інших і назвати першорядним, що в найбільшій мірі впливає на рівень інфраструктури підприємництва. Ґрунтуючись лише на кількості працівників вищої кваліфікації можливо порівнювати за цим показником різні федеральні округи, а також більш дрібні територіальні об'єднання [5].

Ці методики, як правило, засновані на статистичних дослідженнях. Одні з них дозволяють оцінити інфраструктуру в цілому, інші акцентують увагу на оцінці окремих складових інфраструктури.

Література

1. Брунова В.О. Основи підприємництва: Підручник / В.О.Бурнова – Київ: 2009, 186 с.
2. Мінаков В. Ф. Оцінка ефективності діяльності підприємств регіону: Підручник / Ю. А. Шмідт, В.Ф. Мінаков – Київ : 2008, 364 с.
3. Пурижова Л. В. Оцінка ефективності підприємницької діяльності: Навч. посібник / Л.В.Пурижова– Львів: 2015, 258 с.
4. Сизоненко В.О. Сучасне підприємництво: Довідник / В.О. Сизоненко. – Київ : Знання-Прес, 2007, 420 с.
5. Телетов О.С. Маркетинг у промисловості: Підручник – Київ: Центр навчальної літератури, 2005, 425 с.
6. Шпак В.І. Розвиток малого підприємства у Україні: Навч. посібник/В.І. Шпак–Львів: 2003, 128с.

Автор статті
студентка 4курсу
групи 6.03.44.13.02

Ісаєва
К.С.

Науковий керівник
к.е.н., доцент

Бутенко
Д. С.

д.е.н,професор, завідувач кафедри
підприємницької діяльності

Гонтар
ева І. В.

Опубліковано в авторській редакції